Maatalous- ja kalastusneuvoston 26.9.2022 neuvostoraportti

Kokous

Maatalous- ja kalastusneuvosto 26.9.2022

Maatalous- ja kalastusneuvosto järjestettiin Brysselissä 26.9.2022. Kokouksessa Suomea edusti maa- ja metsätalousministeri Antti Kurvinen.

Ministerit keskustelivat Ukrainan maataloustuotannon ja -logistiikan tilanteesta ja kuljetusyhteyksistä EU:hun ja maailmalle. Ukrainan maatalousministeri Mykola Solskyi osallistui asiakohdan keskusteluun paikan päällä. Komissio ja ministerit painottivat, että toimiva logistiikka sekä Mustanmeren satamien että solidaarisuuskaistojen kautta on hyvin tärkeää globaalin ruokaturvan takaamiseksi. Lisäksi ministerit osoittivat yhteisen huolen maatalouden tuotantokustannuksen ja kuluttajahintojen noususta sekä maataloustuottajien vaikeasta taloudellisesta tilanteesta. Erityisesti energian ja lannoitteiden hinta ja saatavuus ovat suuri ongelma, johon peräänkuulutettiin EU-tason toimenpiteitä.

Neuvosto keskusteli valmistautumisesta Yhdistyneen kuningaskunnan, Norjan ja rannikkovaltioiden kanssa käytäviin kalastusneuvotteluihin. Jäsenvaltiot pitivät tärkeänä erityisesti tieteellisen neuvon käyttämistä neuvottelujen pohjana ja tasapainoiseen sopimukseen pääsemistä aikataulussa. Neuvotteluissa nähtiin myös useita haasteellisia kysymyksiä, ja monet jäsenvaltiot painottivat EU:n etujen puolustamista. Kalastuksen muissa asioissa muutama jäsenvaltio pyysi komissiota keskeyttämään erään haavoittuviin merialueisiin liittyvän täytäntöönpanoasetuksen ((EU) 2022/1614) soveltamisen ja aloittamaan asetuksen tarkistamisen sekä komission aloitteen pohjalta keskusteltiin Euroopan ankeriaskannan kriittisestä tilasta.

Muissa asioissa neuvosto keskusteli kasvavista suurpetopopulaatioista Itävallan aloitteen pohjalta. Suomi tuki aloitetta. Muissa asioissa neuvosto keskusteli mm. myös komission asetusehdotuksesta kasvinsuojeluaineiden kestävästä käytöstä ja sen vaikutustenarvioinnista, varsinkin ruokaturvan näkökulmasta. Lisäksi suuri joukko jäsenmaita pyysi komissiota jatkamaan valtiontukitoimenpiteitä koskevien tilapäisten kriisipuitteiden voimassaoloa talouden tukemiseksi Ukrainaan kohdistuneen Venäjän hyökkäyksen jälkeen.

Lisäksi muiden asioiden alla neuvosto keskusteli teollisuuden päästödirektiivin tarkistamisen maatalousnäkökohdista, Baltian maat pyysivät komissiolta joustoa uuden yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) ehdollisuuden pysyvän nurmen kansallisen alan vaatimuksen (GAEC 1 –vaatimus) soveltamisessa sekä Puola kertoi järjestetystä kansainvälisestä osuusmeijerifoorumista sekä sen yhteydessä järjestetystä muutaman jäsenvaltion maatalousministerien ja EU:n maatalouskomissaarin kokouksesta.

Seuraava maatalous- ja kalastusneuvosto on 17.-18.10.2022 Luxemburgissa.

1. Esityslistan hyväksyminen (12568/22 REV 1)

Esityslista hyväksyttiin asiakirjan 12568/22 REV 1 mukaisena.

2. A-kohtien hyväksyminen

a) Muiden kuin lainsäädäntökohtien luettelo (12584/22)

A-kohdat hyväksyttiin asiakirjan 12584/22 mukaisesti.

3. Kalastusmahdollisuudet 2023: Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa yhteiset kalakannat (12232/22) (Ratasvuori)
Keskustelu

ja

4. EU, Norja ja rannikkovaltiot: vuotta 2023 koskevat vuotuiset neuvottelut (12144/22) (Ratasvuori)
Keskustelu

Asiakohdat 3 ja 4 käsiteltiin yhdessä.

Valmistautuminen Yhdistyneen kuningaskunnan, Norjan ja rannikkovaltioiden kanssa käytäviin neuvotteluihin aloitettiin nyt hieman aiemmin kuin viime vuonna. Jäsenvaltioita pyydettiin esittämään kyseisiä neuvotteluja koskevia prioriteettejaan. Komissio jatkaa valmisteluita esitettyjen prioriteettien mukaisesti. Komissiolle on tärkeää mennä neuvotteluihin yhteisenä rintamana. Komission tavoitteena on kattavien sopimusten solmiminen. Komissio peräänkuulutti tieteeseen perustuvaa kestävää lähestymistapaa.

Puheenvuoron pitäneet jäsenvaltiot toivat esille heille tärkeitä kalakantoja ja periaatteita tulevissa neuvotteluissa. Useat jäsenvaltiot pitivät hyvänä sitä, että valmistelut on nyt aloitettu hieman aiemmin. Tärkeänä pidettiin erityisesti tieteellisen neuvon käyttämistä neuvottelujen pohjana ja tasapainoiseen sopimukseen pääsemistä aikataulussa. Neuvotteluissa nähtiin myös useita haasteellisia kysymyksiä, ja monet jäsenvaltiot painottivat EU:n etujen puolustamista.

Komissio arvosti valtuuskuntien avoimuutta, mutta suhtautui luottavaisesti neuvottelujen onnistumiseen. Komissio myös muistutti Yhdistyneen kuningaskunnan ja Norjan oikeudesta toteuttaa tiettyjä yksipuolisia toimia, vaikka niillä onkin vaikutusta EU:n laivastoon. Lopuksi komissio vielä muistutti luottamuksesta ja yhteistyöhengestä.

5. Ukrainan maataloustuotannon ja -logistiikan tilanne ja yhteydet EU:hun (12281/22) (Lintunen)
Komission tiedotusasia
Keskustelu

Ministerit keskustelivat komission tiedotuksen pohjalta solidaarisuuskaistoista Ukrainan ja EU:n välillä. Keskustelua käytiin kahden puheenjohtajavaltio Tšekin esittämän kysymyksen pohjalta:

1. Mitä mieltä olette maatalousmarkkinoiden nykytilanteesta viljan ja muiden sellaisten tuotteiden osalta, joiden tuotantoon Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyksen seuraukset ja muut haasteet, kuten äärimmäiset sääolosuhteet, ovat vaikuttaneet kielteisesti?

2. Miten EU:n ja Ukrainan solidaarisuuskaistat ovat mielestänne toimineet tähän asti? Miten voimme edelleen parantaa yhteyksiämme Ukrainaan, jotta voidaan varmistaa kahdenvälisen kaupan jatkuvuus ja maailmanlaajuinen elintarviketurva myös kriisiaikoina?

Keskustelu alkoi asiakohdassa läsnä olleen Ukrainan maatalousministeri Mykola Solskyin, puheenvuorolla, jossa hän kiitti EU:ta Ukrainan saamasta avusta. Solskyi totesi, että solidaarisuuskaistat ovat alkaneet toimia onnistuneesti ja mahdollistaneet maataloustuotteiden viennin Ukrainasta. Solidaarisuuskaistojen kapasiteetti on kuitenkin tällä hetkellä riittämätön, eikä Venäjän kanssa tehtyihin sopimuksiin voi välttämättä luottaa. Ukraina tarvitsee paljon tukea esimerkiksi rautatiekuljetusten mahdollistamiseen ja rautatieleveyksien yhteensovittamiseen, terminaalikokonaisuuksien rakentamiseen, mahdolliseen putkeen kasviöljyille sekä logistiikkavälineiden, kuten konttien ja rekkojen, hankkimiseen. Solskyi korosti, että toimia varten täytyy asettaa tiukat aikataulut.

Tilannekatsauksen esitteli maatalouskomissaari Wojciehowski, joka totesi solidaarisuuskaistojen käyttöönoton olleen onnistunutta, mutta avuntarpeen myös jatkuvan. Solidaarisuuskaistojen toiminnan tehostamiseksi on keskityttävä muun muassa kuljetuskapasiteetin lisäämiseen sekä prosessien nopeuttamiseen raja-asemilla ja satamissa. Mustanmeren satamien avautumisella on ollut suuri merkitys kuljetuksiin, mutta sopimuksen jatkumisesta Venäjän kanssa lokakuun jälkeen ei ole takuuta. Ukrainalaisia maanviljelijöitä on tuettava myös ensi vuoden sato huomioon ottaen. Komissaari nosti esille maataloustuottajien hankaluudet korkeiden tuotantokustannusten aiheuttamien paineiden sekä ilmastonmuutoksen ja sään ääri-ilmiöiden haitatessa tuotantoa. Erityisesti lannoitteiden riittävyyttä koskien komissaari nosti esille nopeiden ratkaisujen löytämisen tärkeyden ja vaihtoehtoisten lannoitteiden löytämisen ja hyödyntämisen. Loppukommentissaan Wojciechowski nosti esille mahdollisuuden kohdentaa energiayhtiöiden voittojen verotuksen kautta kerättäviä varoja lannoitesektorille energia-intensiivisenä sektorina.

Kaikki ministerit pitivät keskustelussa puheenvuoron ja korostivat Ukrainalle annettavan avun ja solidaarisuuden tärkeyttä sekä vahvuutta. Solidaarisuuskaistojen osalta ministerit korostivat erityisesti Mustanmeren satamien avoinna pitämisen sekä raideyhteyksien ja muiden maayhteyksien kehittämisen tärkeyttä. Solidaarisuuskaistojen toiminnalla nähtiin olevan merkittävä vaikutus koko maailman ruokaturvaan. Ministerit nostivat esille myös Venäjän levittämän disinformaation torjumisen. Ministerit osoittivat yhteisen huolen maatalouden tuotantokustannuksen ja kuluttajahintojen noususta sekä maataloustuottajien vaikeasta taloudellisesta tilanteesta. Erityisesti energian ja lannoitteiden hinta ja saatavuus ovat suuri ongelma, johon pitäisi etsiä EU-tason ratkaisua. Useissa puheenvuoroissa kiinnitettiin huomiota myös sään ääri-ilmiöiden, kuten kuivuuden, aiheuttamiin tuotanto-ongelmiin sekä laajemmin ilmastonmuutoksen asettamiin haasteisiin.

Suomen puheenvuorossa ministeri Kurvinen totesi, että vaikka Suomen ja Ukrainan välillä ei esiinny suoraa kauppavirtaa, vaikuttavat Ukrainan tilanteen vaikutukset EU:n markkinoiden hintavaihtelun kautta myös Suomeen. Kurvinen korosti, että solidaarisuuskaistojen hyvin alkanutta toimintaa täytyy tukea niin EU:n kuin kolmansien maiden ruokaturvan tukemiseksi. Kurvinen totesi Suomen tukevan solidaarisuuskaistojen toimintaa esimerkiksi kalustuslahjoitusten muodossa sekä kiitti hyvästä yhteistyöstä EU-maiden välillä. Suomi otti esille myös lannoitteiden hintaa ja saatavuutta koskevat ongelmat ja pyysi komissiota etsimään EU-tason ratkaisuja asiaan.

6. Muut asiat

a) Pyyntikiellot kalastusalueilla nykyisten syvänmeren kalastusalueiden määrittelemisestä ja sellaisten alueiden luettelon laatimisesta, joilla tiedetään esiintyvän tai todennäköisesti esiintyy haavoittuvia meriekosysteemejä, 15. syyskuuta 2022 annetun komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2022/1614 mukaisesti (12645/22) (Ratasvuori)
Ranskan valtuuskunnan tiedotusasia Espanjan, Irlannin ja Ranskan valtuuskuntien puolesta

Espanja, Ranska ja Irlanti pyysivät komissiota keskeyttämään täytäntöönpanoasetuksen soveltamisen ja aloittamaan asetuksen tarkistamisen. Kyseiset jäsenvaltiot eivät olleet samaa mieltä täytäntöönpanoasetuksen laatimiseen liittyvistä muotoseikoista ja ovat sitä mieltä, että sen sisältö ei ole ajan tasalla. Muutama jäsenvaltio tuki kyseistä aloitetta.

Komissio kertasi asetuksen hyväksymisprosessin ja kertoi päätöksen pohjautuneen tutkijoiden arvioihin ja jäsenvaltioiden toimittamiin tietoihin. Tutkimustiedot arvioidaan kerran vuodessa ja seuraava arviointi on tulossa, mutta takautuvasti kyseisiä tietoja ei voi ottaa huomioon.

b) Euroopan ankeriaskannan ja siitä riippuvaisten tulevaisuus (12610/22) (Ratasvuori)
Komission tiedotusasia

Ankeriaskannan kriittisestä tilasta oli jo keskusteltu syyskuussa Prahassa järjestetyssä kalatalouspäällikköjohtajien kokouksessa ja nyt jäsenvaltioita oli pyydetty esittämään toimia tilanteen parantamiseksi. Komissio oli hyvin huolestunut tilanteesta ja kertoi, että edistystä kannan suojelemisessa ei ole tapahtunut jäsenvaltioiden toimista huolimatta. Kalastuskuolleisuus olisi pidettävä mahdollisimman alhaalla, mutta myös muut kuolinsyyt olisi ratkaistava ja salakalastusta torjuttava. Komissio pohtii uusia toimia ja halusi siksi kuulla jäsenvaltioiden jo toteuttamista toimista.

Suurin osa jäsenvaltioista käytti puheenvuoron. Kaikki puheenvuoron pitäneet jäsenvaltiot tuntuivat ymmärtävän tilanteen ja lähes kaikki painottivat kokonaisvaltaista lähestymistapaa ja johdonmukaisuutta eri politiikka-alojen kesken. Suomi toi esille, että Suomessa on 11 kuukauden ankeriaan kalastuskielto ja ankeriaalle asetettu suojelumaksu. Lisäksi Suomi toi esille pitkäaikaisen työn vaelluskalakantojen elvyttämiseksi.

c) Teollisuuden päästödirektiivin tarkistamisen maatalousnäkökohdat (12608/22) (Kytölä)
Komission tiedotusasia

Ympäristökomissaari Sinkevičius totesi karjatalouden tuottavan puolet metaanipäästöistä ja kaksikolmasosaa ammoniakkipäästöistä. Päätöt ovat komissaarin mukaan alentuneet vain vähän viimeksi kuluneiden 20 vuoden aikana. Komissaarin mukaan komission esitys koskisi 184 000 tilaa, jotka kattavat 60 prosenttia ammoniakkipäästöistä ja 43 prosenttia metaanipäästöistä. Parasta käytettävissä olevaa tekniikkaa vaaditaan vasta 2029. Toivottavasti meneillään oleva kriisi on siihen mennessä helpottanut, Sinkevičius sanoi.

Kaikki jäsenvaltiot käyttivät asiasta puheenvuoron. Useimmat toivat esille, että päästöjen vähentäminen sinänsä on tärkeää. Lähes kaikki pitivät kuitenkin komission ehdottamaa 150 eläinyksikön rajaa liian alhaisena, sillä se tuo jo tavalliset perheviljelmät direktiivin piiriin ja ne eivät ole teollisuusmaisia yksikköjä. Tilojen kustannukset nousevat, kilpailukyky heikkenee ja lupakäytäntö lisää hallinnollista taakkaa. Se voi johtaa tuotannon siirtymiseen EU:n ulkopuolelle. Usea jäsenvaltio toivoi, että laajaperäistä tuotantoa harjoittavat tilat sekä luomutilat voitaisiin jättää direktiivin ulkopuolelle. Myös siirtymäaikaa pidettiin liian lyhyenä.

Suomi piti tärkeänä, ettei soveltamisalan laajennuksesta aiheudu maataloussektorille liian suurta rasitetta ja hallinnollista taakkaa. On arvioitava sitä, voitaisiinko kotieläinsuojien lupamenettelyä helpottaa edelleen.

d) Petoeläinkantojen vahvistuminen Euroopassa: haasteet maataloudelle ja maaseudulle (12566/22) (Ratasvuori)
Itävallan valtuuskunnan tiedotusasia Kroatian, Latvian, Romanian, Slovakian, Suomen ja Unkarin valtuuskuntien tuella

Itävalta esitteli asiakirjan koskien kasvavia suurpetopopulaatioita ja sen mukana tuomia vahinkoja ja konflikteja. Suomi toi myös omassa puheenvuorossaan esille huolen luontodirektiivin tiukentuneesta tulkinnasta. Uusi tulkintaohje ei tuo tarvittavaa joustavuutta direktiivin tulkintaan. Suomi piti tarpeellisena arvioida suurpetokannoissa tapahtuneita muutoksia ja tehdä tarpeelliset muutoksen sen perusteella luontodirektiivin liitteisiin. Suomi nosti myös esille tarpeen harmonisoida ja koordinoida suurpetokantoja ainakin populaatiotasolla. Menetelmät tulisi kuitenkin ensisijaisesti sopeuttaa paikallisiin olosuhteisiin ja luotettavaan tutkimustietoon.

Noin puolet jäsenvaltioista käytti puheenvuoron ja toi esille omia havaintojaan kasvavista suurpetopopulaatioista ja niiden mukana tuomista haasteista. Monet jäsenvaltiot toivat puheenvuorossaan esille sosiaalisen kestävyyden lisäksi myös rahoituskysymyksen. Yhteisen maatalouspolitiikan ei pitäisi yksin joutua rahoittamaan suojelutoimenpiteitä. Yksi jäsenvaltio toi myös esille hylkeiden ja merimetsojen kalakannoille aiheuttamat haitat.

Komissaari Sinkevičius kertoi tavanneensa ihmisiä ja laittaneensa merkille asiaan liittyvät huolet, mutta puolusti kuitenkin komission viime vuonna antamaa ohjeasiakirjaa. Komissaari kertoi myös, että jäsenvaltioiden ei tarvitse erikseen pyytää luontodirektiivin poikkeuksia, vaan niistä tulee vain ilmoittaa komissiolle. Komissiolle on tärkeää rajat ylittävän valvonnan edistäminen ja yhteisen maatalouspolitiikan varojen mahdollisimman tehokas käyttö yhteiselon edistämiseen. Komissaari toi esille, että LIFE-rahastoa on myös mahdollista käyttää ja valtiontukisäännöt sallivat sataprosenttisen tuen.

e) Pyyntö Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksesta kasvinsuojeluaineiden kestävästä käytöstä ja asetuksen (EU) 2021/2115 muuttamisesta annettuun ehdotukseen liittyvän täydentävän vaikutustenarvioinnin laatimiseksi (12601/1/22 REV 1) (Hörman)
Puolan valtuuskunnan tiedotusasia Bulgarian, Itävallan, Latvian, Maltan, Puolan, Romanian, Slovakian, Slovenian, Unkarin, Italian ja Viron valtuuskuntien puolesta

Puolan valtuuskunta esitteli maaryhmän tuella laatimansa tausta-asiakirjan. Puola ja maaryhmä kritisoi kasvinsuojeluaineiden kestävän käytön asetusehdotuksen vaikutusarviointia ja korostaa, ettei siinä vastata kysymyksiin: 1) ehdotuksen vaikutuksista EU:n elintarviketuotantoon; 2) kasvavasta riippuvuudesta elintarviketuonnista; 3) heikkenevästä toimitusketjujen kriisinkestävyydestä (esimerkkinä sota Ukrainassa tai Covid-19 pandemia) eikä 4) kasvinsuojeluaineiden herkkien alueiden käyttökiellon vaikutuksista.

Tausta-asiakirjassa osoitetaan, että vaikutusarvioinnista puuttuu tarkka arvio ehdotuksen taloudellisista ja sosiaalisista vaikutuksista, kuten vaikutuksista ruokaturvaan, EU:n maataloustuotantoon ja riippuvuuteen elintarviketuonnista. Vaikka vaikutusarvioinnissa todetaan kielteisiä vaikutuksia tiettyjen valittujen ratkaisujen kohdalla, arviossa ei ole vaikutusten kvantitatiivisia arvioita. Esimerkiksi ehdotuksen kasvinsuojeluaineiden käyttökiellon herkillä alueilla pelätään lopetettavan niiden maataloustuotannon, mutta kuvauksia herkkien alueiden ja niillä toimivien maatilojen määristä ei löydy vaikutusarvioinnista eikä myöskään arviota kiellon vaikutuksista mainituille tiloille.

Tausta-asiakirjassa kaivataan tarkempaa arviota ehdotuksen taloudellisista ja sosiaalisista vaikutuksista viljelijöihin, taloudellisista ja hallinnollisista vaikutuksista, odotetun lisääntyvän ruokatuonnin vaikutuksista kolmansista maista ja uusien kasvintuhoojien riskiin.

Lähes kaikki jäsenvaltiot (24 jäsenvaltiota) pitivät puheenvuoron, joissa pääsääntöisesti tuettiin Puolan esiin nostamia kysymyksiä. Puheenvuoroissa todettiin yleistilanteen muuttuneen siitä, kun asetus on laadittu ja aikaisempi vaikuttavuudenarviointi on tehty, vaikka kestävää kasvinsuojeluaineiden käyttöä ja riskien vähentämistä yleisellä tasolla tuetaankin. Valtaosassa puheenvuoroissa (18) tuettiin

selvästi toivetta siitä, että komissio tekisi uuden ja täydentävän vaikuttavuudenarvioinnin. Joissakin yksittäisissä puheenvuoroissa toivottiin jopa esityksen vetämistä pois. Neljän jäsenvaltion kommenteissa ei selvästi otettu kantaa uuden vaikuttavuudenarvioinnin välttämättömyyteen ja kaksi jäsenvaltiota ei uutta arviointia kannattanut, joskin näissäkin puheenvuoroissa asetusehdotuksessa todettiin olevan useita jatkoselvitettäviä kysymyksiä. Kaikissa puheenvuoroissa korostettiin ruokaturvan ja elintarviketuotannon turvaamista ja sosio-ekonomisten vaikutusten hallintaa. Puheenvuoroissa nostettiin esiin myös eurooppalaisen maataloustuotannon epäedullinen kilpailuasema tuontiin kolmansista maista verrattuna. Lähes kaikissa puheenvuoroissa nostettiin esiin herkkien alueiden ongelmat, ml. alueiden määritelmän epäselvyys. Maataloustuotannossa tarvitaan myös vaihtoehtoja kemiallisille kasvinsuojeluaineille, tuottajat tarvitsevat myös muuta tukea ja ennakoitavuutta rajoituksille.

Suomen puheenvuorossa esitettiin ymmärrystä ja jaettiin huoli Puolan ja maaryhmän esiin nostamasta lainsäädäntöehdotuksen vaikuttavuusarvioinnin riittämättömyydestä. Tilanne elintarvikemarkkinoilla ja maataloudessa on muuttunut paljon viimeksi kuluneen vuoden aikana ja vaikuttavuusarvioinnista puuttuvat tarkat taloudelliset laskelmat. Ne olisivat hyvin tärkeitä myös kansallisen valmistelun näkökulmasta. Puheenvuorossa korostettiin, että on huomioitava myös kasvinsuojeluaineiden hyväksymistä koskeva lainsäädäntö. EU:ssa on maailman tiukimpiin kuuluva hyväksymisjärjestelmä, joka nojaa vahvasti todennettuun tietoon. Hyväksymisjärjestelmän lisäksi ei tarvita kasvinsuojeluaineiden käytössä ylimalkaisia kieltoja, jotka eivät perustu valmisteiden riskinarviointeihin. Tämä koskee mm. ehdotuksen kieltoa käyttää kasvinsuojeluaineita herkillä alueilla.

Komissaari Kyriakides totesi vastauspuheenvuorossaan kuulleensa tarkasti valtuuskuntien näkemyksiä ja huolia. Aihe on tärkeä, asetusehdotukseen on konsultointivaiheessa saatu yli 9000 kannanottoa ja jäsenvaltiotkin ovat useaan otteeseen esittäneet näkemyksiä. Komissaari ymmärtää täysin jäsenvaltioiden huolet elintarviketuotannon kriisinkestävyydestä ja ruokaturvasta. Asetusehdotus ei ole ainoa tekijä ruokaturvan näkökulmasta, Ukrainan sota vaikuttaa erittäin merkittävästi. EU:ssa tarvitaan kestävämpi ruokajärjestelmä. Muutokset aiheuttavat kustannuksia ja rahoitusta tarjotaan YMP-järjestelmän kautta. Komissio on kuullut jäsenmaiden huolet herkkien alueiden ja vähennystavoitteiden laskennan osalta. Annettu ehdotus ei ole ”ota- tai jätä”-ehdotus, vaan jatkotyössä tarvitaan kompromisseja. Lopullinen tavoite on vähentää kemikaaleja ruokapöydässä ja komissio odottaa hyvää yhteistyötä jäsenvaltioiden ja parlamentin kanssa.

Puheenjohtaja totesi neuvoston saaneen tiedon Puolan esittämästä asiasta ja ottaneen tiedoksi siitä käydyn keskustelun ja komission vastauksen.

f) Pysyvä laidun (12567/22) (Uusitalo)
Liettuan valtuuskunnan tiedotusasia Latvian, Liettuan ja Viron valtuuskuntien puolesta

Liettua esitteli Baltian maiden yhteisen asiakohdan. Viro, Latvia ja Liettua pyytävät komissiolta joustoa uuden yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) ehdollisuuden pysyvän nurmen kansallisen alan vaatimuksen (GAEC 1 –vaatimus) soveltamisessa. Vaatimus edellyttää, että pysyvän nurmen osuus maatalousmaasta ei saa vähentyä enempää kuin 5 % verrattuna viitevuoden tilanteeseen. Tausta-asiakirjassa Liettua, Latvia ja Viro kertovat, että maiden pysyvän nurmen sitoumukset perustuvat yli 20 vuotta vanhoihin liittymissopimuksen aikaisiin tietoihin. Sen jälkeen Baltian maiden maataloudessa on tapahtunut paljon muutoksia; mm. märehtijöiden määrä ja sen myötä nurmialan tarve on vähentynyt. Maat kokevat, että pysyvän nurmen viitealan tavoite estää tuotantosuunnan muutoksia ja rajoittaa viljelijöitä pysymään tietyllä sektorilla. Baltian maat argumentoivat, että on parempia ja tehokkaampia tapoja säilyttää mm. luonnon monimuotoisuutta, kuin pysyvä nurmi. Maat perustelivat asiaa myös sillä, että Venäjän hyökkäyksen takia Ukrainaan ruokaturvakysymykset ovat nousseet keskiöön ja ruokaturvan takaamisen takia on saatava joustavuutta pysyvän nurmen vaatimukseen.

Keskustelussa Baltian maiden lisäksi neljä jäsenvaltiota mukaan lukien Suomi tukivat yleisesti Baltian maiden ajatusta pysyvän nurmen vaatimuksen joustavammasta soveltamisesta, jotta voitaisiin ottaa paremmin huomioon maatalouden rakenne ja olosuhteet eri jäsenvaltioissa. Suomi kannatti Liettuan

ajatusta jäsenvaltioille annettavasta joustosta, sillä pysyvää nurmea koskeva säädökset ja laskentakaavat ovat hyvin monimutkaisia ja rahoituskauden vaihtuessa ja maatalouden rakenteen muuttuessa voi tulla hankalia tilanteita. Lisäksi Suomi totesi, että nurmipeitettä koskevia vaatimuksia tarvitaan jatkossakin, mutta yksinkertaisemmassa muodossa.

Maatalouskomissaari Wojciechowski kertoi tavanneensa ennen neuvoston kokousta Baltian maiden ministerien kanssa. Tapaamisessa keskusteltiin tästä ongelmasta myös teknisellä tasolla. Pysyvän nurmen vaatimus on YMP:n ilmasto- ja ympäristökokonaisuuden ja koko uudistuksen tärkeä osa; lainsäätäjät olivat uudistusta tehtäessä sitä mieltä, että tarvitaan kyseiset vaatimukset. Komissio on sitä mieltä, että pysyvän nurmen vaatimukset ovat tärkeitä ml. ennallistamismenettelyt ja tavoitteisiin pitää päästä. Komissaari kuitenkin totesi ymmärtävänsä, että Baltian mailla on erilainen tilanne ja suhdanteet kehittyvät eri tavoin, mutta jäsenvaltioita pitää kohdella tasapuolisesti. Teknisissä säännöissä ja vaatimuksen täytäntöönpanossa on kuitenkin tiettyä joustavuutta. Komissio pyrkii löytämään ratkaisun tähän ongelmaan.

g) Valtiontukitoimenpiteitä koskevien tilapäisten kriisipuitteiden voimassaolon jatkaminen talouden tukemiseksi Ukrainaan kohdistuneen Venäjän hyökkäyksen jälkeen (12607/22) (Uusitalo)
Liettuan valtuuskunnan tiedotusasia Belgian, Bulgarian, Italian, Itävallan, Kreikan, Kroatian, Kyproksen, Latvian, Luxemburgin, Maltan, Romanian, Slovakian, Slovenian, Unkarin ja Viron valtuuskuntien tuella

Liettua esitteli asiakohdan. Liettua pyytää valtiontukitoimenpiteitä koskevien tilapäisten kriisipuitteiden voimassaolon jatkamista talouden tukemiseksi Ukrainaan kohdistuneen Venäjän hyökkäyksen jälkeen. Nykyiset tilapäiset kriisipuitteet ovat voimassa vuoden 2022 loppuun asti. Liettua totesi, että tuottajat tarvitsevat tukea vuoden 2022 jälkeenkin ja perusteli pyyntöä maatalousmarkkinoiden ja maatilojen vaikealla tilanteella. Mm. sähkön hinnannousu aiheuttaa hankaluuksia maataloudelle, erityisesti hedelmä- ja vihannestuotannolle sekä kotieläinsektorille.

Yhteensä 15 jäsenvaltiota oli tukenut Liettuan muiden asioiden kohtaa ja keskustelussa asiaa tuki näiden lisäksi muutama muukin jäsenvaltio mukaan lukien Suomi.

Itävalta otti keskustelussa esiin sen, että riskienhallintavälineiden tukemista koskevat uudet säännöt komission uudessa ryhmäpoikkeusasetuksessa rajoittavat merkittävästi jäsenvaltioiden mahdollisuuksia kansallisesti tukea tuottajille tarjottavia työkaluja. Erityisesti huolestuttaa rajaus, jonka mukaan tuettavan vakuutuksen tai rahaston on katettava vähintään 20 % tuensaajan vuosittaisen tuotannon keskiarvosta. Rajoitus on riskinhallintamenetelmien jatkokehittämisen kanssa ristiriidassa ja tulisi vaikuttamaan markkinoilla tarjolla oleviin vaihtoehtoihin. Moni jäsenvaltio mukaan lukien Suomi tuki Itävallan kommenttia.

Maatalouskomissaari Wojciechowski totesi, että seuraten komission puheenjohtajan von der Leyenin Unionin tila –puhetta komissio pyysi jäsenvaltioilta kyselyllä näkemyksiä tilapäisten kriisipuitteiden jatkosta ja soveltamisalasta. Kyselyn tarkoituksena oli tarjota komissiolle tietoa, miten hyvin nykyiset puitteet kattavat jäsenvaltioiden tarpeet. Komission tavoitteena on hyväksyä uudet puitteet lokakuun loppuun mennessä. Määräajat ovat tiukat ja komissio toivoo tiivistä yhteistyötä jäsenvaltioiden kanssa. Komissio on tähän mennessä hyväksynyt nykyisten kriisipuitteiden mukaan yhteensä 130 tukitoimea 24 jäsenvaltiosta. Komissaari vastasi puheenvuoroihin vakuutusten tukemisesta, että komissio otti tiedoksi jäsenvaltioiden pyynnöt ja seuraa komission kilpailupääosaston kanssa asiaa.

h) Latvian, Liettuan, Puolan, Romanian, Slovakian, Unkarin ja Viron maatalousministerien ja EU:n maatalouskomissaarin tapaaminen kansainvälisen osuusmeijerifoorumin yhteydessä (Białystok, 8. syyskuuta 2022) (12547/22) (Uusitalo)
Puolan valtuuskunnan tiedotusasia Latvian, Liettuan, Puolan, Romanian, Slovakian, Unkarin ja Viron valtuuskuntien puolesta

Puola kertoi jo melkein 20 vuotta säännöllisesti järjestetystä kansainvälisestä osuusmeijerifoorumista sekä sen yhteydessä järjestetystä Latvian, Liettuan, Puolan, Romanian, Slovakian, Unkarin ja Viron maatalousministerien ja EU:n maatalouskomissaarin tapaamisesta. Sekä foorumin että tapaamisen teemana ruokaturvan varmistaminen globaalisti ja EU:ssa Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyksen jälkeen keskittyen maitosetoriin. Puola totesi olevan välttämätöntä sopeutua ilmastonmuutokseen, siirtyä kestävään tuotantoon vastaten kuluttajien odotuksiin, olevan tarpeen kehittää ruokaomavaraisuutta ja tukea maitosektoria. Edellä mainitut maatalousministerit olivat yksimielisiä tarpeesta harjoittaa maatalouspolitiikkaa, joka edistää ilmastonsuojelua, mutta ei aseta ruokaturvaa vaaraan tai haittaa maataloussektorin kilpailukykyä. Ruokaturvan pitää olla EU:n pääprioriteetteja. Yhteisten keskustelujen seurauksena kaikki paikalla olevat ministerit allekirjoittivat lausuman.

Kaksi jäsenvaltiota piti puheenvuoron, joissa ne painottivat, että kestävyystoimet maataloussektorilla voivat parantaa elintarvikeketjun resilienssiä ja ruokaturvaa, eivät heikentää sitä. Toinen jäsenvaltio tuki, että haetaan koherenssia kolmansista maista tuotujen ja EU:ssa tuotettujen maataloustuotteiden välillä, mutta painotti maailman kauppajärjestön (WTO) standardien noudattamista. Toinen jäsenvaltio painotti vapaata kauppaa.

Maatalouskomissaari Wojciechowski kertoi osallistuneensa foorumiin ja kokoukseen. Komissaari totesi olevansa samaa mieltä useista ministerien lausuman asioista, mutta jossain asioissa olisi hieman optimistisempi. Elintarviketuotannon pitää olla strateginen prioriteetti EU:lle. Viimeiset 2,5 vuotta ovat olleet hyvin haastavia maataloussektorille pandemian, Venäjän hyökkäyksen Ukrainaan ja äärimmäistä sääilmiöiden takia. EU:n ruokajärjestelmän pitäisi olla kestävämpi. Maidontuotanto on EU:lle tärkeää; EU on toiseksi suurin maidontuottaja ja suurin juustontuottaja maailmassa. EU on suuri maitotuotteiden viejä, mutta ei tuo paljoa maitotuotteita. Ala on vankka ja kilpailukykyinen. Kuten kaikkien muidenkin sektorien, senkin pitää toimia kestävämmin. Monet tuottajat ovat ryhtyneet jo tärkeisiin toimiin. Uusi YMP tarjoaa monia hyviä tukia. Lisäksi komissaari totesi, että siirtymä kestävämpään elintarviketuotantoon ei tapahdu vain EU:ssa, vaan sen pitää olla maailmanlaajuista. On selvää, että kaikkien markkinoilla olevien tuotteiden täytyy täyttää EU:n elintarviketurvallisuusvaatimukset. Lisäksi komissaari oli samaa mieltä julkilausumassa mainituista tarpeista tukea maatalouden sukupolvenvaihdosta ja teknologista kehitystä.

Suomen edustajat
Ministeri Kurvinen, erityisavustaja Hakanen, Kaila, Uusitalo (MMM), Aalto, Fant, Valonen, Kytölä, Hörman, Ratasvuori, Lintunen (EUE)

Asiakirjat
Mainittu asiakohdittain

Liitteet -

Viite -